

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

4738/25/פ

הצעת חוק למניעת חרם חברתי בבתי ספר, התשפ"ד–2024

- הגדרות
1. בחוק זה –
- "בית ספר" – מוסד חינוך לילדים ונערים מכיתה א' ואילך, כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט–1949¹ ;
- "תלמיד" – מי שלומד בבית ספר ;
- "חרם חברתי" – נידוי או דחייה של תלמיד על ידי לפחות שני תלמידים (להלן – תלמידים מחרימים), באמצעים שונים, לרבות הפצת מידע שקרי, ביוש, לעג או ביזוי, המביאים לבידודו של תלמיד ולהרחקתו מהמעגל החברתי בכיתה או בבית הספר ;
- "ממונה" – מי שמונה בידי מנהל בית הספר לפי סעיף 2 ;
- "השר" – שר החינוך.
- מינוי והכשרת ממונים
2. (א) מנהל בית ספר ימנה, מבין עובדי החינוך בבית הספר, ממונה לעניין חוק זה ; לעניין זה, "עובד חינוך" – עובד הוראה, יועץ חינוכי או פסיכולוג חינוכי.
- (ב) השר יקבע תוכנית הכשרה ייעודית להתמודדות עם חרמות חברתיים ; ממונה שמונה לפי סעיף קטן (א), ישתתף בהכשרה כאמור, לפי ההוראות שקבע השר.
- הקמת מוקד פניות
3. השר יקים מוקד פניות ארצי שייתן מענה, הכוונה וסיוע לתלמידים שמתנהל או התנהל נגדם חרם חברתי, ולהוריהם, לפי הוראות שקבע.
- סיוע פסיכולוגי
4. תלמיד שמנהל בית הספר, בהתייעצות עם הממונה, קבע כי מתנהל או התנהל נגדו חרם חברתי יהיה זכאי לקבלת סיוע פסיכולוגי, לפי הוראות שקבע השר.

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

תיקון חוק זכויות 5. בחוק זכויות התלמיד, התשס"א-2000², בסעיף 4(ב), אחרי "מניעת אלימות התלמיד והטיפול בה" יבוא "ומניעת חרם חברתי כהגדרתו בחוק למניעת חרם חברתי בבתי ספר, התשפ"ד-2024, ובדבר השעיה והרחקה לצמיתות של תלמידים מחרימים כהגדרתם באותו החוק".

דברי הסבר

מטרת הצעת החוק היא למנוע מהתלמידים, הילדים של כולנו, אותם אנו שולחים לבתי הספר, מלחונות תופעות קשות של נידוי והחרמה שהולכות ומתרבות כמו אש בשדה קוצים. התלמידים הם היקרים ביותר להוריהם, ובעקבות תופעות של חרם ונידוי עוברים פגיעה נפשית קשה ולעיתים גם פיזית, שמלווה אותם לכל חייהם. חלקם אף נאלצים לעבור בית ספר וחלקם להעתיק את מקום מגוריהם בעקבות התופעה, בזמן שהמחרימים ממשיכים לנהל שגרת חיים רגילה, למרות שהפעילו בריונות מילולית ופיזית.

מחובתנו למנוע את התופעה ולספק הגנה לתלמידים אשר עוברים חרם ונידוי הן במסגרת בית הספר והן ברשתות החברתיות השונות.

בהצעת חוק זו, מוצע להסדיר מינוי של ממונה בכל בית ספר שיהיה אחראי למניעת התופעה הקשה של נידוי וחרם חברתי, לקבוע בחוק מתן סיוע פסיכולוגי לילדים המוחרמים וליצור אפשרות של מענה זמין ואקטיבי לילדים המוחרמים ולהוריהם אשר נמצאים בחוסר ודאות כלפי ילדיהם היקרים להם מכול. בנוסף, מוצע להוסיף לסעיף בחוק זכויות התלמיד, התשס"א-2000, העוסק בעניין פרסום זכויות וחובות של תלמידי בתי הספר, הוראות בעניין מניעת התופעה של חרמות חברתיים והטיפול בה.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אלמוג כהן (פ/4079/25).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת מאי גולן (פ/2338/24 ; פ/611/25) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון וקבוצת חברי הכנסת (פ/3829/25), על ידי חברת הכנסת פנינה תמנו (פ/4520/25) ועל ידי חבר הכנסת עידן רול (פ/4737/25).

הצעת החוק זהה לפ/4520/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט' בתמוז התשפ"ד (15.07.2024)

² ס"ח התשס"א, עמ' 42.